

(Nadaljevanje s 5. strani)

V prodaji vrtnin in sadja je zelo resen problem ozko in slabo razvito omrežje nadrobne prodaje. Kakšno je stanje v tem pogledu, najbolj vidimo iz tega, če primerjamo današnji položaj s predvojnimi. Ta primerjava kaže, da je bilo pred vojno 3 do 4 krat večja prodajnih mest kakor sedaj, posebno v velikih mestih, kjer se je po vojni prebivalstvo skoraj podvojilo. Ljudski odbori bi morali posvečati reševanju problema detajlističnega omrežja posebno pozornost, a tudi trgovinske zbornice bi se morale bolj zavzeti za rešitev tega vprašanja.

Za zagotovitev prodaje sadja in vrtnin je pomembna tudi aktivnost zunanjetrgovinskih podjetij, vsekakor pod pogojem, da se računa s preskrbljenostjo notranjega tržišča in z notranjimi cenami.

Prav tako bi morala tudi predelovalna industrija prevzeti in predelati del pridelanih tržnih presežkov, to tembolj, ker izkorišča sedaj le 65 % svojih zmogljivosti. Razen tega bi se morala bolj usmeriti k izdelovanju sadnih sokov in podobnih izdelkov, ker jih je sedaj v prometu še vedno malo kljub velikemu povpraševanju potrošnikov.

Promet je zelo pomemben za odkup in prodajo sadja in vrtnin. Pomanjkanje prometnih zvez in nezadostne zmogljivosti v prevoznih sredstvih pridejo posebno do izraza, ko je treba naglo prepeljati velike količine lahko pokvarljivih pridelkov, kakršni so sadje in vrtnina. Čeprav se stanje iz leta v leto popravlja, zahteva letos večji pridelek sadja in vrtnin hitrejšo spremembo, da bi mogli vse tržne presežke pravočasno prepeljati iz pridelovalnih v potrošniška središča.

Za pridelovanje in promet s sadjem in vrtninami ima zelo velik pomen tudi tehnična opremljenost tržišča, ki je bila na tem področju posebno zanemarjena, kar nedvomno vpliva na promet. Pomanjkanje skladiščnega prostora, hladilnih naprav, prevoznih sredstev itd. bo občutili letos še močneje kakor v letih slabše letine, ker se bodo gospodarske organizacije v razmerah večje ponudbe bolj vzdrževale nakupovanja velikih količin blaga, da ne bi utrpele izgub zaradi kvarjenja, kaliranja, naglega zniževanja cen itd.

Da bi ublažili težave prodaje sadja in vrtnin v letošnjem letu in da bi omogočili čim boljše, enakomernejšo in cenejšo dobavo tržnih presežkov iz pridelovalnih v potrošniška področja, je bilo pred kratkim v organizaciji državnega sekretariata za zadeve blagovnega prometa posvetovanje vseh zainteresiranih organov in organizacij. Na tem posvetovanju so bili sprejeti sklepi o nekaterih nujnih ukrepih, ki jih je treba storiti, da bi se izognili nezaželenim posledicam in da bi izboljšali stanje na tem področju.

Najvažnejši sklep je uvedba stalnega sodelovanja vseh tistih, ki sodelujejo, ali pa so na kateri koli način zainteresirani za odkup in prodajo sadja in vrtnin. Nadalje je bilo sklenjeno, da se razišče možnost zmanjšanja družbenih obveznosti za organizacije, ki se ukvarjajo s prometom s sadjem in vrtninami (obresti za obratna sredstva, obresti za osnovna sredstva itd.), kakor tudi možnost znižanja železniških tarif za prevoz omenjenih pridelkov.

Ljudski odbori naj bi po sklepih posvetovanja posvečali znatno večjo pozornost vprašanju prometa s sadjem in vrtninami ter s tem v zvezi proučili organizacijo in poslovanje trgovskega omrežja na svojem področju, da bi odpravili vse pomanjkljivosti. To se predvsem nanaša na mesto in delovanje veletrgovinskega omrežja v prometu s temi pridelki, nadalje pa na stanje omrežja za nadrobno prodajo v mestih in potrošniških krajih.

Če bodo ti in drugi sklepi posvetovanja uresničeni, lahko pričakujemo, da se bo stanje na tržišču s sadjem in vrtninami izboljšalo. No, odprava vseh težav, ki ovirajo pravičen razvoj tega tržišča, pa je dolgotrajnejši proces.

J. Garvan

Potrebne so službe za pripravo združnih investicij

Zadnji dve, tri leta čutimo čedalje večjo aktivnost v povečevanju osnovnih sredstev v splošnih kmetijskih zadrugah. Posebno so bile zadruge aktivne v nakupu sredstev za neposredno kmetijsko proizvodnjo. Tako se je število traktorjev v kmetijskih zadrugah povečalo lani od 2.675 na 4.139. Podobno se je povečalo tudi število traktorskih priključnih in drugih strojev. Resno so porasle tudi investicije v obrate za predelavo kmetijskih pridelkov, za varstvo rastlin in živine, prevoz in podobno.

Počasen napredek na ekonomijah

Kljub resnemu povečanju osnovnih sredstev pa so v kmetijskih zadrugah problemi, ki jih ne upoštevamo dovolj in na katere je treba opozoriti zaradi hitrejšega porasta družbenih sil v povečevanju produktivnosti v kmetijstvu. Združne ekonomije — kmetijski proizvajalci obrati kmetijskih zadrug — še niso vzorna in visokoproduktivna gospodarstva. Kmetijska zadruga ne bo uspešno izvajala socialistične kooperacije z individualnimi proizvajalci in povečevala produktivnost v tej kooperaciji, če se ne bo njeno lastno gospodarstvo močno razlikovalo po gospodarjenju in proizvodnih metodah od sedanjih metod kmečke proizvodnje.

Po sredstvih, ki jih investirajo v združne ekonomije, ne bi mogli reči, da so se usmerile k hitremu povečevanju produktivnosti in resnejšim spremembam v načinu gospodarjenja na teh ekonomijah. Osnovna usmeritev so lastni skladi in eventualno lokalni skladi, kar je popolnoma pravilno, ko ti skladi zadostujejo za rešitev problemov. V večini primerov pa je to preveč počasna pot, ker sredstva ne zadostujejo, zadruga pa se ne obračajo na centralne investicijske sklade.

Bistvo problema je v tem, da same zadruge nimajo dovolj strokovnih moči za pripravo investicijskih elaboratov, to je, da bi izpolnile tehnične in ekonomske pogoje, ki jih zahtevajo veljavni predpisi za odobritev investicijskih kreditov. Pri takem stanju stvari v samih zadrugah in ker ni ustreznih služb v komunalnih in združnih zvezah, ki bi zadrugam pomagale v izbiri proizvodne smeri na združnih ekonomijah in pripravile investicijske programe in elaborate za realiziranje take proizvodnje, ni mogoče pričakovati nič drugega kakor naslonitev na lastna finančna sredstva.

Usklajevanje programov

Ker ni ustreznih služb za projektiranje, za posvetovanje o načinu gospodarjenja in podobno pri združnih zvezah ali pri komunalnih ustanovah, iščejo tudi najbolj razvite kmetijske zadruge v področjih, v katerih je specializirana blagovna proizvodnja, pomoč pri projektivnih organizacijah za ekonomsko tehnično dokumentacijo za zgraditev delavnic za predelavo pridelkov — grozdja, vrtnin, mleka in podobno. Ker ni tu nobene koordinacije in usklajevanja interesov posameznih zadrug po komunah ali združnih zvezah, se dogaja, da se za ista sredstva zanima več zadrug, ki pri tem računajo z isto surovinsko bazo. Tako se komplicira odobranje kredita, med zadrugami nastajajo nepotrebni spori in brezvestni projektanti pridejo do nezaželenega zaslужka.

Praviloma zahtevajo kmetijske zadruge sredstva iz centralnih investicijskih skladov samo za nakup mehanizacije, ker se dajejo izven natečaja ob minimalnem deležu. Pri vseh drugih namenih za investiranje v pospeševanje zadrug kot socialističnega gospodarstva ni število kmetijskih zadrug, ki zahtevajo kredit, zadovoljivo. Stanje bi se bistveno popravilo, če bi okrajne zveze kmetijskih zadrug in ustrezne poslovne zveze, posebno pa komune, organizirale ustrezne službe, ki bi nudile pomoč pri izdelovanju elaboratov za razvoj zadrug z vsemi potrebnimi obrati za kooperacijo v pridelovanju, prometu in predelavi kmetijskih pridelkov z individualnimi proizvajalci.

Kolikor tega problema ne bomo pravočasno spoznali in rešili, bodo proizvajalne sile v kmetijskih zadrugah počasneje naraščale, razpoložljiva sredstva iz združnih investicijskih skladov pa bodo uporabljena neracionalno.

Razen potrebne službe za investicije bo nujno potrebno, da bodo o investicijskih programih kmetijskih zadrug s področja okraja in komune razpravljali in odločali tudi zbori proizvajalcev. To bi bilo najsigurnejše jamstvo, da bodo sredstva usmerjena po stvarnih pogojih, potrebah in možnostih vsake zadruga ter po potrebah razvoja kmetijstva.

D. K